

BIJLAGE 6 OVERZICHT VAN NEDERLANDSTALIGE INSTRUMENTEN

Leeftijd	Instrument	Referentie	Doel	Bron	Validiteit	Toepasbaar als Nederlands niet de moedertaal is?	Toepasbaarheid in de JGZ?
0-54 mnd	Van Wiechen	<i>Laurent de Angulo, 2008</i>	Beoordelen van de taalontwikkeling in combinatie met de overige ontwikkelingsvelden	Observatie door de JGZ-professional en navraag bij ouders/verzorgers	18 van de 23 communicatie-kenmerken hadden een specificiteit van 95% of hoger. De sensitiviteit van de kenmerken was voor 19 van de 23 kenmerken lager dan 50% (Diepeveen, 2016)	+/-	+ Bij alle organisaties in gebruik.
23-29 mnd	VTO Taal	<i>De Ridder, 2006</i>	Problemen in de taalontwikkeling te signaleren; meet taalbegrip, taalproductie en interactie tussen ouder en kind.	Ouders/verzorgers	Sensitiviteit 24-52%, specificiteit 97-98% (De Koning, 2004). Er zijn aanwijzingen dat met behulp van het VTO Taal instrument kinderen met taalproblemen eerder worden opgespoord dan met het Van Wiechen Onderzoek, maar dit is niet bewezen.	+/-	+
15-27 mnd	Lexilijst Nederlands	<i>Schlichting, 2002</i>	Meet taalproductie	Ouders/verzorgers	Gebaseerd op twee internationaal geaccepteerde instrumenten, de <i>Language Development Survey</i> (LDS) en de <i>Communicative Development Inventories</i> (CDI) (zie onder). De sensitiviteit en specificiteit voor de Nederlandstalige versie zijn niet onderzocht. De begrips- en criterium validiteit zijn door de COTAN beoordeeld als voldoende tot goed	-	+

15-25 mnd	Lexilijst Begrip	<i>Schlichting, 2009</i>	Aanvullend aan Lexilijst Nederlands. Meet taalbegrip.	Ouders/ verzorgers	De betrouwbaarheid van de Lexilijst Begrip is hoog, namelijk van .97 tot .98, afhankelijk van de leeftijdsgroep. De test-hertestbetrouwbaarheid, bepaald in een onderzoek bij 36 kinderen, bleek .84 te zijn (Schlichting & Lutje Spelberg, 2009). Criteriumvaliditeit op 15-25 maanden is .52	-	+
vanaf 3 jaar	Non-woord repetitietask (NRT)	<i>Roy, 2004</i>	Beoordeelt de voorwaarden voor- en uitingen van communicatie (zowel verbaal als non-verbaal)	Ouders/ verzorgers	Geen gegevens over validiteit, sensitiviteit, en specificiteit bekend. Recente studies naar de Engelstalige <i>Nonword Repetition Tests</i> laten lage sensitiviteit zien	+	+/- Afname gebeurt door een getrainde logopedist, afnameduur circa 10 minuten
1-6 jaar	(Gereviseerde) Groninger Minimum Spreeknorm en (GMS)	<i>Goorhuis-Brouwer, 1995 en http://www.simea.nl/vhz/artikelen/2007/2007-5-artikel-2.pdf</i>	Beknopt instrument met minimum normen: voldoet het kind aan de minimum spreeknormen voor zijn leeftijd. Gericht op de taalproductie. De GMS is doorontwikkeld tot de SNEL.	Ouders/ verzorgers	Geen betrouwbare gegevens over sensitiviteit en specificiteit.	+	+ Afname duur 2-3 minuten
1-6 jaar	SNEL	<i>Luinge, 2005</i>	Spoort taalproblemen op aan de hand van beoordeling van	Ouders/ Verzorgers	Voor 12 tot 27 mnd: sensitiviteit 94%, specificiteit 83%	+	+ Het instrument

			taalproductie, het taalbegrip en verstaanbaarheid	en leerkracht			bestaat uit 14 korte ja/nee-vragen die in circa 3 minuten door ouders beantwoord kunnen worden
1-6 jaar	ELS-NL	Luinge	Beoogt de spraaktaalontwikkeling van kinderen te meten. De items hebben betrekking op verstaanbaarheid, semantiek, grammatica en pragmatiek.	Ouders/ verzorgers	Voor 15-71 maanden: sensitiviteit 60% (95% BI 41%-77%), specificiteit 93% (95% BI 88%-96%)	+	+ De ELS-NL is nog niet beschikbaar voor gebruik in de praktijk
16-20 mnd	N-CDI Lijsten	<i>Zink, 2002, 2003 en 2007</i>	Bij kinderen van 16-20 maanden wordt taalbegrip en taalproductie gemeten. Bij kinderen tussen 30-37 maanden woordenschat, grammatica, taalbegrip en de taalproductie algemeen.	Ouders/ verzorgers	De N-CDI lijsten zijn erkend in Vlaanderen door RIZIV. Betrouwbaarheid en validiteit zijn daar als goed beoordeeld. Ze zijn niet in NL beoordeel door de COTAN.	-	- Is vertaald en aangepast voor Vlaamstalige kinderen, en in de huidige vorm niet direct inzetbaar

24-31 mnd	Lexiconlijst	<i>Schlichting, 2009</i>	Meet de actieve woordenschat van tweetalige kinderen. Ook beschikbaar voor Marokkaans-Arabisch-Nederlands, Tarifit-Berbers-Nederlands, Turks-Nederlands (Schlichting, 2006).	Ouders/ verzorgers	De Tweetalige Lexiconlijsten zijn genormeerd. De betrouwbaarheid van de items varieert van 0,94 tot 0,99. Valideringsonderzoek is niet beschikbaar.	++	+ Ouders kruisen de woorden aan die hun kind zegt. Hetzelfde woord kan dan in één taal of in twee talen worden aangekruist.
24 mnd	VLOT	<i>Oudgenoeg-Paz, 2017</i>	Beoogt risico- en beschermende factoren in de taalomgeving van jonge kinderen te signaleren	Ouders/ verzorgers	De sensitiviteit van de VLOT is naar schatting 70% en de specificiteit 77%.	+	+/- Aanvullend op standaard werkwijze. Afname duur 5 minuten. Verwachte prevalentie van onvoldoende taalblootstelling is 25% van de populatie jeugdigen..

Referenties

Goorhuis-Brouwer, S.M. & Lucht, van der, F. (1995). Signaleren van taalontwikkelingsstoornissen. Tijdschrift Jeugdgezondheidszorg, 27(5): 79-82

Laurent de Angulo, M.S., Brouwers-de Jong, E.A., Bijlsma-Schlösser, J.F.M., Bulk-Bunschoten, A.M.W., Pauwels, J.H., Steinbuch-Linstra, I. (2008). Ontwikkelingsonderzoek in de Jeugdgezondheidszorg. Het Van Wiechenonderzoek, De Baecke-Fassaert Motoriektest. Assen, Van Gorcum.

Luinge, M.R. (2005). The Language-screening instrument SNEL. Dissertation Rijksuniversiteit Groningen. Te verkrijgen via:
<http://irs.ub.rug.nl/ppn/288245946>

Oudgenoeg-Paz, O., Leseman, P. (2017). Validering van de VLOT Omgevingsanalyse: Eindrapportage. Utrecht: Universiteit Utrecht.

Ridder, de, J.G., Stege, van der, H.A., Agt, van, H.M.E., Koning, de, H.J., Verhoeven, L.T.W. (2006). VTO taal 2-jarigen: handleiding. Amsterdam: Harcourt Test Publishers.

Roy, P., & Chiat, S. (2004). A prosodically controlled word and nonword repetition task for 2-to 4-year-olds: Evidence from typically developing children. Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 47(1), 223-234.

Schlichting, L. & Lutje Spelberg, H. (2009). Lexilijst en Lexiconlijsten. Oudervragenlijsten voor de taalontwikkeling Logopedie & Foniatrie, 6: 190-196. Te verkrijgen via: http://www.logopedie.nl/bestanden/nlwf/documentatiecentrum/artikelen_uit_LoFo/2009/190_Lexilijsten_en_lexiconlijsten_juni_2009.pdf

Schlichting, L. (2006). Lexiconlijsten, Marokkaans-Arabisch, Tarifit-Berbers en Turks. Instrument om de taalontwikkeling te onderzoeken bij jonge Marokkaanse en Turkse kinderen in Nederland. Amsterdam: JIP

Schlichting, J.E.P.T., Lutje Spelberg, H.C. (2002). Lexilijst Nederlands: een instrument om de taalontwikkeling te onderzoeken bij Nederlandstalige kinderen van 15-27 maanden in het kader van vroegtijdige onderkenning. Lisse: Swets test publishers.

Zink I, Lejaegere M. (2002). N-CDIs Lijsten voor Communicatieve Ontwikkeling: aanpassing en hernormering van de MacArthur CDIs van Fenson et al. Leuven, Uitgeverij Acco.

Zink I, Lejaegere M. (2003). N-CDIs: Korte vormen. Aanpassing en hernormering van de MacArthur Short Form Vocabulary Checklists van Fenson et al. Leuven, Uitgeverij Acco.

Zink I, Lejaegere M. (2007). N-CDI 3: Aanpassing en hernormering van de MacArthur CDI: Level III van Dale et al (2000). Leuven/Voorburg, Uitgeverij Acco.